

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimintaympäristön kuvaus

Suomeen puolustukseen vaikuttavat lähialueen kehityksen ohella globaalien toimintaympäristön muutos, talous ja kansainvälisen yhteistyön tarve. Suomen asema on yhdistelmä perinteistä geopolitiikkaa ja lisääntyvän keskinäisriippuvuuden mukanaan tuomaa yhteistyö- ja kilpailuasetelmaa.

Turvallisuustilanteemme on vakaa, vaikka globaalia toimintaympäristöä leimaavat ennakoimattomuus, keskinäisriippuvuus ja muutosnopeus. Sodankäynti kattaa sotilaallisen voimankäytön ja painostustoimien lisäksi erilaisia epäsymmetrisiä keinoja ja voimankäytön eri keinojen yhdistelmiä. Tulevaisuuden vaikutuskeinoina korostuvat myös informaatio- ja kybersodankäynti, CBRN- ja kyberuhkat sekä terrorismi. Teknologian kehittymisen ja yhteiskunnan lisääntyvän haavoittuvuuden myötä myös ei-valtiollisten toimijoiden vaikuttamismahdollisuudet kasvavat. Yhteisten toimintaympäristöjen (meri, ilma, avaruus, kyber) käytön turvaaminen korostuu. Ilmasto-, raaka-aine- ja energiakysymykset kasvattavat etenkin arktisen alueen merkitystä.

Uhkakuvien kirjon laajentuessa sotilaallisen voimankäytön mahdollisuus säilyy. Lähialueen turvallisuuspoliittinen merkitys korostuu. Monet valtiot varautuvat edelleen konventionaaliseen sodankäyntiin samalla kun ne kehittävät uudenlaista keinovalikoimaa. Suomikin voi joutua painostuksen tai voimankäytön kohteeksi yleiseurooppalaisessa tai alueellisessa kriisissä. Puolustuskyvyn tarve säilyy ja samalla sille asetetut vaatimukset monipuolistuvat.

Julkisen sektorin resurssien niukkuus on lähitulevaisuudessa vallitseva trendi. Enemmistö Euroopan valtioista hakee tasapainoa tehtävien sekä rajallisten resurssien välillä. Suomen valtiontalous uhkaa pysyä ennustetulla kasvulla jatkossakin alijäämäisenä, ja julkisen talouden rahoitustilanteen arvioidaan jatkuvan haasteellisena myös pitkällä aikavälillä. Taloudelliset suhdanteet, yhteiskunnan rakennemuutos ja kestävyysvaje vaikuttavat kaikkien hallinnonalojen toimintaan.

Tulevaisuuden uhkat kohdistuvat yhteiskuntiin kokonaisuudessaan. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen, kriisinsietokyky ja huol-tovarmuus ovat keskeisiä puolustus-seenkin vaikuttavia tekijöitä. Yhteiskunnan voimavarojen suuntaaminen pitkäkestoiisiin ja laajamittaisiin puolustustoimiin on tulevaisuudessa entistä haastavampaa. Huoltovarmuuden ylläpitäminen pelkästään kansallisin toimenpitein ja voimavaroin on käytännössä mahdotonta. Kriisitilanteessa muualta yhteiskunnasta sekä strategisilta kumppaneilta tai puolustusyhteistyön kautta saatava tuki on ratkaisevaa sotilaallisen puolustuksen toteuttamiseksi.

Puolustus edellyttää kansallisen puolustuskyvyn ylläpitoa sekä sitä tukevan kansainvälisen yhteistyön laajentamista ja syventämistä. Puolustuskykyä on tarkasteltava kokonaisuutena, jossa on toisiaan tukeva sisäinen (kansallinen) ja ulkoinen (kansainvälinen) ulottuvuus. Tavoitteena on turvallisuusympäristöön ja voimavaroihin suhteutetun puolustuskyvyn ylläpitäminen, puolustuksen kehittäminen osana kokonaisturvallisuutta sekä kansainvälisen yhteistyön syventäminen.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

Puolustuspolitiikan tavoitteena on puolustuskyky, joka muodostaa ennaltaehkäisevän kynnyksen sotilaallisen voimankäytölle ja sillä uhkaamiselle.

Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä

Puolustuskyky perustuu puolustusjärjestelmän suorituskykyihin, ja niille kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä saatavaan tukeen. Puolustusjärjestelmä on kokonaisuus, jonka tärkeimmät osat ovat johtamisjärjestelmä, tiedustelu- ja valvontajärjestelmä, logistiikkajärjestelmä sekä maa-,

meri- ja ilmavoimien joukoista ja järjestelmistä koostuva taistelujärjestelmä. Joukkotuotantojärjestelmällä sekä toiminnanohjausjärjestelmällä tuetaan puolustusjärjestelmän suorituskykyjen suunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa sekä käyttöä. Puolustusjärjestelmän suorituskykyä käytetään puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien mukaisesti. Tavoitetilassa suorituskykyinen puolustusjärjestelmä ennaltaehkäisee ja tarvittaessa torjuu maahamme kohdistuvat sotilaalliset uhkat turvaten valtiollisen itsenäisyyden ja valtionjohdon toimintavapauden.

Turvallinen yhteiskunta

Suorituskykyisen puolustusjärjestelmän tuottamisen ohella puolustushallinto tukee muuta yhteiskuntaa omilla suorituskyvyillään, voimavaroillaan ja osaamisellaan. Puolustushallinto edistää toiminnallaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta. Puolustusministeriössä sijaitseva Turvallisuuskomitea sovittaa yhteen kokonaisturvallisuutta, jonka tavoitteena on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Kokonaisturvallisuuden yhteensovittamisen päämääränä on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitäminen kaikissa tilanteissa. Yhteensovittamisessa noudatetaan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteita.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Kriisinhallinta on Suomen turvallisuuspolitiikan keskeinen keino, jolla Suomi osaltaan pyrkii edistämään maailman konfliktialueiden vakautta. Sotilaallinen kriisinhallinta on osa Suomen puolustusta. Kansainvälisellä kriisinhallinnalla ennaltaehkäistään ja rajoitetaan kriisejä ja niiden vaikutusten ulottumista Suomeen. Osallistuminen operaatioihin kehittää Suomen puolustuksessa ja Suomeen vaikuttavissa kriiseissä tarvittavia valmiuksia ja kykyjä. Suomi pyrkii vahvistamaan kriisinhallintatoimintansa vaikuttavuutta sekä kykyjään osallistua myös vaatimaan kansainväliseen kriisinhallintatoimintaan kokonaisvaltaisella ja Suomen vahvuudet huomioon ottavalla tavalla.

Vaikuttavuustavoitteisiin liittyvät puolustusministeriön hallinnonalan menot (milj. euroa)¹

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka	10	16	16
Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä	2 412	2 328	2 300
Turvallinen yhteiskunta	21	4	4
Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen	55	64	41
Yhteensä	2 498	2 412	2 361

¹⁾ Vuoden 2013 osalta kassaperusteinen toteutuma. Ei sisällä arvonlisäveromenoja eikä UM:n pääluokkaan budjetoituja kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoja.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Puolustusministeriön hallinnonalalla sitoudutaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa kaikessa päätöksenteossa huomioiden hallinnonalan erityispiirteet.

Puolustusministeriössä, puolustusvoimissa ja puolustushallinnon rakennuslaitoksessa ylläpidetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia, jotka on suunnattu hallinnonalan palkatulle henkilöstölle sekä puolustusvoimissa myös kriisinhallintahenkilöstölle ja asevelvollisille. Tavoitteena on edistää tasa-arvoisen työympäristön ja johtamisen kehittymistä mm. puuttamalla ja poistamalla toimintatapoja, jotka voivat johtaa epätasa-arvoon. Toiminnassa seurattavia kohteita eri työntekijä- ja ikäryhmät huomioiden ovat mm. palkkaus, urasuunnittelu, koulutus, poissaolot, työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen, työpaikkakiusaaminen sekä häirintä eri muodoissa. Puolustushallinnon palkatun henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan säännönmukaisesti toteutettavilla työilmapiirikyselyillä ja varusmiesten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta varusmiesten loppukyselyllä.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” -periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Päätöslauselmassa 1325 ja sitä tukevassa kansallisessa toimintaohjelmassa korostetaan sitä, että kriisinhallinnassa ja muussa yhteiskunnan jälleenrakentamisessa tulisi huomioida aikaisempaa paremmin naisten asema ja erityisongelmat, taata heidän turvallisuutensa ja tukea heidän osallisuuttaan erilaisissa poliittisissa prosesseissa. Puolustushallinnon tavoitteena on sulauttaa tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmat entistä kokonaisvaltaisemmin kriisinhallintatoimintaan jo koulutusvaiheessa. Sekä naisten osuutta kriisinhallintahenkilöstöstä että Gender -neuvonantajien ja -yhdyshenkilöiden määrää pyritään lisäämään kriisinhallintatehtävissä. Lisäksi puolustushallinto on mukana NORDEFECO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa.

Puolustusvoimauudistus vaikuttaa hallinnonalan henkilöstöön sekä henkilöstön vähentämisenä että uudelleensijoittamisina. Henkilöstön yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoisuuteen on kiinnitetty huomioitu suunnittelun ja toimeenpanon kaikissa vaiheissa. Henkilöstövaikutukset ja -vähennykset kohdentuvat kaikkiin ikä -ja henkilöstöryhmiin. Uudistukseen liittyvien organisaatiomuutosten perusteella arvioidaan 2000 puolustusvoimien tehtävän siirtyvän paikkakunnalta toiselle. Puolustusvoimien henkilöstön kokonaismäärä tulee vähenemään noin 2100 henkilöllä vuoteen 2015 mennessä. Sotilaiden määrän arvioidaan vähenevän 670 henkilöllä ja siviilien määrän 1430 henkilöllä. Suurin osa vähennyksestä toteutuu eläkepoistuman avulla. Irtisanomisuhanalaisia on puolustusvoimissa alle 500 henkeä. Heistä naisia on noin 56 % ja miehiä 44 %. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminnan volyyymi pienenee puolustusvoimauudistuksen seurauksena siten, että henkilöstöön kohdistuu noin 12 % htv-vähennys. Muutoksen kohteena olevista noin 71 % on miehiä ja 29 % naisia.

Maa- ja merivoimien materiaalin tason 2 kunnossapito siirtyy strategisena kumppanuutena Millog Oy:n vastuulle. Uudelleenjärjestelyn myötä materiaalin kunnossapitotehtävissä oleva henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan Millog Oy:n palvelukseen, yhteensä 354 henkilöä. Lisäksi Hallinnon turvallisuusverkkohankkeen liikkeenluovutuksen yhteydessä siirtyy puolustusvoimista Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle 154 tehtävää. Molemmista hankkeista siirtyvistä henkilöistä enemmistö on miehiä.

Tuottavuuden parantaminen

Julkisen sektorin tuottavuuden lisääminen on osa hallitusohjelmaan kirjattua hallituksen talouspoliittista strategiaa. Puolustusministeriön hallinnonalan osalta hallitusohjelman mukaisen vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman muodostaa puolustusvoimauudistuksen toimeenpanokokonaisuus, jonka taloudelliset vaikutukset sisältyvät voimassa olevaan valtioneuvoston kehyspäättökseen.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2014	2015
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
27.10.01	<i>Puolustusvoimien toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
	— tilausvaltuus	84,4	662,7
27.10.18	<i>Puolustusmateriaalihankinnat</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— tilausvaltuus		
		294,7	200,6

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2013—2015

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	347 315	360 174	358 664	-1 510	0
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 145	20 183	20 052	-131	-1
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 755	2 315	2 875	560	24
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	324 265	337 676	335 737	-1 939	-1
(40.) Avustus Leijona Catering Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	1 150	—	—	—	0
10. Sotilaallinen maanpuolustus	2 443 142	2 329 861	2 300 584	-29 277	-1
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 784 193	1 857 426	1 845 696	-11 730	-1
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)	656 871	470 357	452 810	-17 547	-4
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	2 078	2 078	2 078	—	0
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	61 486	60 076	37 528	-22 548	-38
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	61 478	60 066	37 518	-22 548	-38
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	8	10	10	—	0
Yhteensä	2 851 943	2 750 111	2 696 776	-53 335	-2

Henkilöstön kokonaismäärä 14 570 14 440 12 680

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

Selvitysosa:

PUOLUSTUSMINISTERIÖ

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalansa ohjaajana puolustuspolitiikan valmistelusta ja toimeenpanosta sekä sotilaallisen maanpuolustuksen ohjauksesta. Puolustuspolitiikan valmistelun ja toimeenpanon lisäksi puolustusministeriö vastaa sotilaallisen maanpuolustuksen voimavaroista ja muista toimintaedellytyksistä, kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisesta ja kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumisesta sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämisestä ja yhteensovittamisesta.

Toiminnan painopisteenä on puolustusvoimien uudistaminen siten, että 2020-luvun puolustuskyvyn vaatimuksia vastaavat puolustusvoimien rauhan ja sodan ajan rakenteet ja toimintatavat ovat täysimääräisesti käytössä vuoden 2016 alusta lukien.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustusministeriölle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

- Ohjataan valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjausten toteuttamista ja puolustuskyvyn pitkäjänteistä kehittämistä.
- Syvennetään ja monipuolistetaan monikansallista, alueellista ja kahdenvälistä puolustusyhteistyötä.

Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä

- Ohjataan hallitusohjelman linjausten toimeenpanoa puolustushallinnossa.
- Edistetään puolustuskyvyn kehittämistä ja huoltovarmuutta kansainvälisellä yhteistoiminnalla erityisesti EU:n, Naton ja pohjoismaiden kanssa.
- Kehitetään kriisinhallintatehtävissä palvelevien ja palvelleiden henkilöiden tukea ja tapaturmaetuuksia poikkihallinnollisessa yhteistoiminnassa asianomaisten viranomaistahojen kanssa Kansallisen kriisinhallinnan veteraaniohjelman mukaisesti.
- Priorisoidaan työyhteisöissä kolmea osa-aluetta: (1) osaamisen kehittämistä ja uudistumista, (2) henkistä, fyysistä, eettistä ja sosiaalista toimintakykyä sekä (3) johtamisen, osallistumisen ja esimiestyön kehittämistä.
- Selvitetään puolustusministeriön työilmapiirikyselyssä olevien tasa-arvoa koskevien tulosten tilanne ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.
- Kehitetään tilahallintaa kokonaistarkastelusta tehtävien linjausten mukaisesti.
- Toimeenpannaan toimet, joilla saatetaan ministeriön luokiteltujen asiakirjojen käsittely vastaamaan tietoturvallisuusasetuksen (681/2010) 4. luvussa säädettyjä vaatimuksia.

Turvallinen yhteiskunta

- Kokonaisturvallisuutta yhteen sovitetaan ja kehitetään yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteiden mukaisesti.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

- Kehitetään kyberturvallisuutta kansainvälisessä toimintaympäristössä.

PUOLUSTUSHALLINNON RAKENNUSLAITOS

Rakennuslaitoksen toiminta-ajatuksena on järjestää maanpuolustukselle laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset kiinteistöpalvelut kaikissa oloissa. Rakennuslaitos toimii puolustushallinnon kiinteistöalan osaamiskeskuksena, josta puolustushallinto saa tarvitsemansa kiinteistö- ja ympäristöalan asiantuntemuksen ja niihin liittyvät palvelut.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustushallinnon rakennuslaitokselle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä

- Rakennuslaitosta kehitetään ottaen huomioon valtiokonsernin linjaukset, puolustushallinnon strategiat, puolustusvoimauudistus ja tilhallinnan kokonaistarkastelusta tehtävät linjaukset.
- Puolustusvoimauudistukseen, erityisesti puolustusvoimien logistiikkajärjestelmään sopeutettua rakennuslaitoksen henkilöstöjärjestelmää kehitetään muutosjohtamisen menettelytapojen mukaisesti siten, että kustannustehokkuus toteutuu ja henkilöstön osaaaminen, toimintakyky ja työhyvinvointi varmistetaan.
- Rakennuslaitos järjestää puolustusministeriön räjähdevarastoinnin kehittämispäätöksestä (FI.PLM.2013-4162) aiheutuvat puolustusvoimien ja kumppanien tilaamat rakentamis- yms. toimenpiteet.
- Puolustushallinnon rakennuslaitos on mukana kehittämässä ja käyttöön ottamassa valtionhallinnon ja erityisesti turvallisuusviranomaisten yhteisiä ICT-palveluita ja siirtää toimialariippumattomat ICT-tehtävät valtionhallinnon yhteiseen palvelukeskukseen.
- Rakennuslaitos järjestää puolustusministeriön, puolustusvoimien ja kumppanien tilaamat kiinteistö- ja ympäristöpalvelut (ml. investoinnit, ylläpito, kunnossapito, ympäristönsuojelu) kustannustehokkaasti huomioiden kevään 2014 kehyspäätöksen säästövelvoitteet.

Turvallinen yhteiskunta

- Rakennuslaitoksen sopimushallinnalla, turvallisuusjärjestelyillä ja koulutuksella varmistetaan rakennuslaitoksen ja alihankkijoiden palvelutuotanto häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

- Rakennuslaitos kehittää kykyään tukea puolustusvoimia sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa toimeksiantojen mukaisesti.

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 20 052 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen

2) ETY-järjestön luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien täytäntöönpanosta sekä näistä johtuvista hallinnollisista toimista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet¹

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Menot tulosalueittain (1 000 euroa)			
Puolustuspolitiikka	3 645	4 031	1 834
Sotilaallinen maanpuolustus	1 134	315	597
Kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittaminen	1 316	992	1 219
Sotilaallinen kriisinhallinta	355	164	224
Ohjaustoiminnot	11 505	5 009	6 298
Tukitoiminnot		10 188	10 811
Yhteensä	17 955	20 699	20 983

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Toiminnallinen tehokkuus			
Tuottavuus			
Henkilötyövuodet tulosalueittain			
Puolustuspolitiikka	31	30	16
Sotilaallinen maanpuolustus	10	4	5
Kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittaminen	16	6	9
Sotilaallinen kriisinhallinta	5	2	3
Ohjaustoiminnot	87	48	45
Tukitoiminnot		57	68
Yhteensä	149	147	146

¹⁾ Tiedot ovat kassamenopohjaisia ja vuoden 2013 osalta tukitoiminnot on vyörytetty tulosalueille

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 tavoite
Työtyytyväisyys (1—5)	3,62	3,5	3,6
— naiset	3,42		
— miehet	3,77		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 23.01.02. (valtiosihteerin palkkaus)		-75
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)		38
Palkkaliukumasäästö		-47
Palkkausten tarkistukset		62
Toimintamenojen tuottavuussäästö		-101
Vuokramenojen indeksikorotus		20
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö		-28
Yhteensä		-131

2015 talousarvio	20 052 000
2014 talousarvio	20 183 000
2013 tilinpäätös	20 145 000

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä kertyneitä säästöjä 75 prosenttisesti vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottavuuden paranemista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	560
Yhteensä	560

2015 talousarvio	2 875 000
2014 talousarvio	2 315 000
2013 tilinpäätös	1 755 000

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 335 737 000 euroa.

2015 talousarvio	335 737 000
2014 talousarvio	337 676 000
2013 tilinpäätös	324 265 014

(40.) Avustus Leijona Catering Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	1 150 000
------------------	-----------

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Selvitysosa: Puolustusvoimien tärkein tehtävä on Suomen sotilaallinen puolustaminen. Tehtävä toteutetaan ylläpitämällä ajantasaista ja turvallisuusympäristöön suhteutettua puolustuskykyä valtioneuvoston vuoden 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon (VNS 6/2012) määrittämien toimintalinjojen mukaisesti. Puolustusvoimille osoitettuja voimavaroja kohdennetaan niin, että priorisoidut tehtävät voidaan toteuttaa kaikissa tilanteissa. Materiaalisen valmiuden, toiminnan tason sekä suorituskykyjen rakentamisen tasapaino tarkastellaan vuosittain.

Toiminnan painopisteitä ovat puolustusvoimauudistuksen loppuunsaattaminen, puolustuksen pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen sekä puolustusyhteistyön syventäminen ja laajentaminen.

Puolustusvoimauudistuksessa otetaan käyttöön uusi poikkeusolojen joukkorakenne sisältäen operatiiviset, alueelliset ja paikalliset joukot. Puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämisen painopiste on alueellisten joukkojen ja kaukovaikuttamiskyvyn kehittämisessä.

Puolustusvoimien koulutus- ja harjoitustoiminta palautetaan sodan ajan joukkojen koulutusvaatimusten edellyttämälle tasolle. Yleisen asevelvollisuuden toimivuutta edistetään turvaamalla kouluttavien yksiköiden toimintamahdollisuudet.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Sotilaalliselle maanpuolustukselle asetetaan seuraavat pääluokkaperusteluissa esitetyt ja hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen antava sotilasstrateginen tilannekuva.
- Puolustusvoimat on valvonut alueellisen koskemattomuuden sekä ennalta ehkäissyt ja tarvittaessa torjunut alueloukkaukset.
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä.
- Puolustusvoimat osallistuu hallituksen strategisen toimeenpanosuunnitelman mukaisten kärkihankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon puolustusministeriön ohjauksen mukaan.
- Puolustusvoimat on toimeenpannut rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset sekä siirtynyt uudistuksen edellyttämään organisaatioon 2015 ja toimintatapamalliin.

- Toiminnan taso on palautettu tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämälle tasolle (puolustusministerin ja puolustusvoimain komentajan tulossopimuksen kriteeristön mukaisesti).
- Puolustusvoimat loppuunsaattaa rakenteellisen uudistuksen mukaiset henkilöstömuutokset hyvän työnantajan periaatteiden mukaisesti.
- Puolustusvoimat jatkaa asevelvollisuuden ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä yhteistyössä PLM:n ja muiden hallinnonalojen kanssa.
- Kansainvälistä puolustusyhteistyötä syvennetään ja laajennetaan tukemaan puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä. Meri- ja ilmatilannekuvayhteistyötä syvennetään ja niiden kehittämistä jatketaan. Puolustusvoimat hyödyntää resurssien puitteissa monikansallisen harjoitusyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet ja kehittää osallistumistaan harjoitustoimintaan.
- Puolustusvoimat suuntaa kiinteistö- ja ympäristöinvestoinnit kustannustehokkaasti painopisteinä terveys, turvallisuus ja poikkeusolojen vaatimukset.
- Puolustusvoimat toteuttaa puolustusministeriön räjähdevarastoinnin kehittämispäätöksen (FI.PLM.2013-4162) mukaiset toimenpiteet
- Puolustusvoimat valmistelee ja toteuttaa hallinnon turvallisuusverkon liikkeenluovutuksen Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle lain voimaanastumisen jälkeen.
- Puolustusvoimat on mukana kehittämässä valtionhallinnon ja erityisesti turvallisuusviranomaisten yhteisiä ICT- palveluita ja siirtää toimialariippumattomat ICT- tehtävät valtionhallinnon yhteiseen palvelukeskukseen.

Turvallinen yhteiskunta

- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
- Puolustusvoimat kehittää yhteistoimintakykyä ja menettelytapoja muiden viranomaisten kanssa mm. valtakunnallisessa turvallisuusvalvonnassa. Lisäksi puolustusvoimat kehittää turvallisuusvalvontaa keskittämällä toimintoja ja yhdenmukaistamalla turvallisuustekniikkaa ottaen huomioon yhteistoiminnan muiden viranomaisten kanssa.
- Puolustusvoimat osallistuu kansallisen kyberstrategian toimeenpanoon ja kehittämiseen hallinnonalan toimeenpano-ohjelman mukaisesti.

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 845 696 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 4 000 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymääjäksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen
- 3) enintään 155 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolaistoimintaan sekä merkittäville urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen
- 4) puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikansallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 5) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 6) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 7) puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen.

Valtuudet

1) Vuonna 2015 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2015—2017 enintään 81 653 000 euroa (Vuoden 2015 toimintamenojen tilausvaltuus).

2) Vuonna 2015 saa tehdä maa- ja merivoimien materiaalin kunnossapitopalveluiden hankkimiseksi Millog Oy:ltä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 581 003 000 euroa (Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuus).

Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2015 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

3) Vuonna 2015 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

4) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Uusiin tilausvaltuuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	46	53	58
Reserviläispäivän hinta (euroa)	235	238	166
HN lentotunnin hinta (euroa)	9 000	9 000	9 000
NH-90 lentotunnin hinta (euroa)	4 500	6 000	6 000
Taistelualus 1A valmiusvuorokauden hinta (euroa)	7 565	9 900	10 600
Tuottavuus			
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja sotilasläänien esikuntien henkilötyövuosimäärä/puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	11	11	10
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,4	2,4	2,5
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	106	105	105
	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Koulutetut varusmiehet (lkm)	21 904	21 300	21 300
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	26	25	35
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	4 863	6 000	18 000

	2013	2014	2015
Tuotokset ja laadunhallinta	toteutuma	ennakoitu	arvio
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/SA-joukkoihin sijoitetut (%)	1,4	1,7	7,8
HN lentotunnit (lkm)	7 919	8 000	8 900
NH-90 lentotunnit (lkm)	1 323	1 250	1 650
Taistelualus 1A valmiusvuorokaudet (lkm)	1 161	1 300	1 400

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Peruslentokoulutus VN-kalustolla -tilausvaltuus	4 581	4 581	3 502	2 424		15 088
Vuoden 2012 toimintamenojen tilausvaltuus	7 000					7 000
Vuoden 2013 toimintamenojen tilausvaltuus	18 034	14 373				32 407
Puolustusvoimien logistiikka 2013 (PVLOG 2013) -tilausvaltuus	26 780	30 520	9 750			67 050
Vuoden 2014 toimintamenojen tilausvaltuus	66 400	22 400				88 800
KASI-järjestelmän ylläpito -tilausvaltuus	3 000	3 000	3 000	3 000	6 000	18 000
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	125 795	74 874	16 252	5 424	6 000	228 345
Uudet tilausvaltuudet						
Vuoden 2015 toimintamenojen tilausvaltuus	515	60 138	21 000			81 653
Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuus	99 948	99 254	97 214	95 559	189 028	581 003
Uudet tilausvaltuudet yhteensä	100 463	159 392	118 214	95 559	189 028	662 656
Valtuudet yhteensä	226 258	234 266	134 466	100 983	195 028	891 001

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee 1 700 henkilötyövuotta. Vähennys aiheutuu puolustusvoimauudistuksesta, maa- ja merivoimien materiaalin kunnossapidon siirrosta Millog Oy:lle sekä turvallisuusverkkotoiminnan siirrosta Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle.

Vuoden 2015 toimintamenojen tilausvaltuudella on tarkoitus hankkia varaosia ja materiaalin kunnossapitopalveluja maa-, meri- ja ilmavoimille.

Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuus liittyy maa- ja merivoimien materiaalin kunnossapidon kumppanuuden laajentamiseen Millog Oy:lle ja korvaa vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa myönnetyn maavoimien materiaalin kunnossapitopalveluiden hankkimisen tilausvaltuuden, jonka menot vuosina 2015—2017 ovat yhteensä 113,6 milj. euroa. Nämä menot esitetään sisällytettäväksi uuteen tilausvaltuuteen.

Uudet tilausvaltuudet kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	1 789 966	1 880 208	1 873 350
Bruttotulot	30 186	22 782	27 654
Nettomenot	1 759 780	1 857 426	1 845 696
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	98 459		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	122 872		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	3 410	4 771	3 336
— muut tuotot	13 319	11 597	13 032
Tuotot yhteensä	16 729	16 368	16 368
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	14 075	13 664	13 577
— osuus yhteiskustannuksista	1 698	1 950	1 937
Kustannukset yhteensä	15 773	15 614	15 514
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	956	754	754
Kustannusvastaavuus, %	106	105	105
Hintatuki	113	200	200
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	1 069	954	954

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ennakollinen kustannustasotarkistus (1,5%)		15 962
Hallinnonalakohtainen menosäästö (HO)		-48 287
Materiaalin kunnossapidon kumppanuuden laajentamiseen liittyvän lisäeläkevakuutuksen kustannukset		10 260
PHRAKL:n tilahallinnan ja kunnossapitotoimintojen uudistaminen		-7 000
Siirto momentille 28.20.01.		-135
Siirto momentilta 27.10.18.		11 178
Tekniset siirrot ja rakennekorjaukset		-4 307
TUVE-lisärahoitus		1 500
Vuokrasopimusten ennenaikaisten päättymisten vaikutukset		3 716
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)		3 420
Palkkaliukumäsäästö		-3 847
Palkkausten tarkistukset		5 810
Yhteensä		-11 730

Talousarvioesitys 2015, Ministeriön ehdotus

2015 talousarvio	1 845 696 000
2014 talousarvio	1 857 426 000
2013 tilinpäätös	1 784 193 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 452 810 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 47 057 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2015 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2015—2019 enintään 200 600 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2015 -tilausvaltuus, PVKEH 2015).

PVKEH 2015 -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2015 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

2) Vuonna 2015 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV)						
1) -tilausvaltuus	9 214	9 800	9 800	19 100		47 914
Helikopterien huolto- ja tukeutumisyhteisöjen kehittämisen (HTH) -tilausvaltuus	580					580
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2007) -tilausvaltuus	15 128	24 107				39 235
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2009) -tilausvaltuus	48 710	22 042	15 000			85 752

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2010)						
-tilausvaltuus	4 280					4 280
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012)						
-tilausvaltuus	45 000	38 680	10 000			93 680
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2013)						
-tilausvaltuus	129 421	132 250	29 900			291 571
Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2013 (TTK-PROTO 2013) -tilausvaltuus	9 980	8 160				18 140
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014)						
-tilausvaltuus	100 700	97 600	71 300	58 000	75 000	402 600
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	363 013	332 639	136 000	77 100	75 000	983 752
Uudet tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015)						
-tilausvaltuus	33 400	45 750	72 050	31 700	17 700	200 600
Uudet tilausvaltuudet yhteensä	33 400	45 750	72 050	31 700	17 700	200 600
Valtuudet yhteensä	396 413	378 389	208 050	108 800	92 700	1 184 352

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen perustuu seuraaviin puolustusvoimien kehittämisohjelmiin sekä niissä kehitettäviin suorituskykyihin:

Kehittämisohjelma / Suorituskyky / Tavoite

Puolustusvoimien johtamisen kehittämisohjelma

Rakennetaan puolustusvoimien yhteinen suorituskykyjen käyttöä tukeva johtamisjärjestelmä sekä tuetaan yhteisoperaatioiden johtamista kehittämällä yhteistä tilannetietoisuutta ja varmennettuja operatiivisia tietoteknisiä palveluita.

- korvataan puolustushaarojen itsenäisiä järjestelmiä ja sovelluksia yhteisellä johtamisjärjestelmällä
- luodaan edellytyksiä operaatioiden johtamiselle muuttamalla ja uusimalla teknisiä rakenteita ja palveluita
- kehitetään integroitua tiedustelun, valvonnan ja johtamisen tiedonsiirtoa ja tietoteknisen alustan liityntäkykyä
- uudistetaan tietohallintoa, toteutetaan tietotekninen integraatio, lisätään hallinnollisissa tietopalveluissa valtionhallinnon keskinäistä yhteistoimintaa ja muita kumppanuusratkaisuja sekä siirretään henkilöstövoimavaroja hallinnollisista tietopalveluista operatiiviseen tietojenkäsittely-ympäristöön
- laajennetaan toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämistä tavoitteena toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen
- jatketaan puolustusvoimien 2020-luvun tarpeita vastaavan puolustushaarojen yhteisen tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän arkkitehtuurin luomista, jolla mahdollistetaan sähköinen, kansainvälinen tieto- ja tilannekuvavaihto
- aloitetaan kyberpuolustuksen kehittäminen.

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamistuen kehittämisohjelma

Ylläpidetään ja kehitetään päätöksenteon ja yhteisoperaatioiden johtamisen tukena tarvittavaa ennakkovaroituskäkyä, toimintaympäristötietoisuutta sekä valvonta- ja maalitilannekuvaa.

- ylläpidetään ja kehitetään tiedonhankinta- ja analysointikäkyä
- ylläpidetään ilma-valvonnan kauko- ja keskivalvontaa
- ylläpidetään ja kehitetään ilmasta maahan tapahtuvaa tiedustelu- ja valvontakäkyä
- ylläpidetään tiedustelun tietojärjestelmää
- kehitetään puolustusvoimien yhteisen maalitilannekuvan luomista
- kehitetään sotilastiedustelun käkyä tukea tulenkäyttöä ja vaikuttamista.

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskäkyjen kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään suorituskäkyjä, joilla vaikutetaan operatiivisesti merkittäviin kohteisiin.

- rakennetaan ilmasta maahan -suorituskäky
- hankitaan kaukovaikuttamisen ampumatarvikkeita
- jatketaan puolustusvoimien erikoisjoukkojen rakentamista.

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelma

Ylläpidetään puolustusvoimien yhteinen logistinen järjestelmä, jolla varmistetaan joukkojen toimintakäky.

- luodaan puolustusvoimille yhtenäiset logistiikan rakenteet, toimintatavat ja osaaminen sekä integroidaan puolustushaarojen huoltojärjestelmät tiiviimmin kansainvälistyvään elinkeinoelämään yhteensopivaksi
- kehitetään kuljetuskäkyä jatkamalla helikopterihankintoja ja hyödyntämällä kansainvälisen strategisen kuljetuskävyyn hankkeita
- jatketaan alueellisten joukkojen materiaalihankintoja täydennys-, kuljetus- ja kunnossapitojärjestelmän puutteiden korvaamiseksi.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään alueellisten joukkojen tulivoimaa, suojaa ja liikkuvuutta sekä ylläpidetään operatiivisten joukkojen suorituskäkyä.

- kehitetään alueellisia joukkoja toteuttamalla poistuvien suorituskäkyjen korvaaminen sekä kokonaisrakenteen uudistus
- täydennetään ja ylläpidetään operatiivisia joukkoja
- kehitetään suojelukäkyä ja uusitaan lähipanssaritorjunta-aseistusta
- jatketaan jalkaväkimiinojen suorituskävyyn korvaavien järjestelmien hankintoja.

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään meriyhteyksien turvaamiskäkyä, miinantorjuntakäkyä ja rannikkojoukkojen liikkuvuutta.

- otetaan käyttöön uudet miinantorjunta-alukset
- ylläpidetään miina-asetta
- kehitetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta ja tulivoimaa
- aloitetaan ampumatarvikkeiden hankinnat.

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Ylläpidetään ilmatorjunnan sekä Hornet-järjestelmän suorituskäkyä.

- jatketaan Hornet-torjuntahävittäjien elinjaksopäivitystä (MLU2) sekä hankitaan hävittäjäkalustojen elinkaaren turvaavia kriittisiä koneiden sekä moottoreiden vaihtolaitteita ja osia
- aloitetaan erittäin lyhyen kantaman ilmatorjuntaohjusten hankinnat
- saatetaan päätökseen keskikantaman ilmatorjuntaohjustus-hanke.

Puolustusvoimien joukkotuotantojärjestelmän kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään joukkorakenteen mukaisia suorituskykyisiä joukkoja sekä luodaan edellytyksiä uusien joukkojen perustamiselle.

— aloitetaan taistelukoulutuksen oppimisympäristön simulaattorihankinnat.

Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään kattavia ohjausmenettelyjä ja yhtenäisiä periaatteita, joilla edistetään päätöksenteon ja toimeenpanon kokonaisuuksien hallintaa, läpileikkaavuutta, tuloksellisuutta, tuottavuutta ja kustannustehokkuutta.

— tuotetaan tutkimustietoa ensisijaisesti puolustusvoimien strategisen suunnittelun tarpeisiin.

PVKEH 2015 -tilausvaltuuden vuoden 2015 määrärahaan uudelleenbudjetoidaan vuoden 2014 lisätalousarvioesityksessä PVKEH 2012 -tilausvaltuudesta vähennetyn Atacms-hankinnan vuoden 2015 määräraha 2 537 000 euroa, joka palautetaan korvaavaan hankintaan vuonna 2018. Määrärahalla käynnistetään Vinka-alkeislentokaluston korvaavan koulutusjärjestelmän hankinta (VX-hanke).

Sekä aiemmin hyväksytyt tilausvaltuudet että uusi PVKEH 2015 -tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

PVKEH 2015 -tilausvaltuuteen sisältyvät kehittämisohjelmien suurimmat hankkeet

Puolustusvoimien johtamisen kehittämisohjelmassa rakennetaan maapuolustuksen liityntäverkkoa sekä taistelunjohtoverkkoa, hankitaan varustusta maapuolustuksen johtoportaille ja ilmapuolustuksen Link 16 -järjestelmän hankintaa jatketaan.

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen tuen kehittämisohjelmassa tehdään elinkaaripäivitys maavoimien tiedustelujärjestelmään.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa tehdään elinjaksopäivitys BMP2 rynnäköpanssarivaunuihin sekä hankitaan raskaita lähipanssarintorjuntaohjuksia ja kevyitä lähipanssarintorjunta-aseita.

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa peruskorjataan Pansio-luokan miinalautat.

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelman osuudella hankitaan Vinka-alkeislentokaluston korvaava koulutusjärjestelmä.

Tilausvaltuuksista aiheutuviin indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuviin menoihin arvioidaan tarvittavan 9 340 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hallinnonalakohtainen menosäästö (HO)	-11 710
Maksatusten siirrot	4 740
Määrärahasiirto momentille 27.10.01.	-11 178
Vuoden 2013 toteutuneen indeksikehityksen jälkikäteinen kustannustasotarkistus	601
Yhteensä	-17 547

2015 talousarvio	452 810 000
2014 talousarvio	470 357 000
2013 tilinpäätös	656 871 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 078 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen

2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin

3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2013	2014	2015
	toteutuma	ennakoitu	tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
MPK:n julkisten hallintotehtävien vuosikustannukset (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus)/ko. toiminnan koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (euroa)	40	53	53
Tuottavuus			
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus)/ko. toimintaan kohdistettu MPK:n palkatun henkilöstön henkilötyövuosimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (vrk)	1 783	1 360	1 360
	2013	2014	2015
	toteutuma	ennakoitu	tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (vrk)	50 800	45 000	45 000
MPK:n koulutuksen laadun parantamiseksi annettavan kouluttajakoulutuksen määrä koulutuspäivinä	6 700	3 000	3 000
MPK:n kurssityytyväisyys (oppilastyytyväisyys) asteikolla 1—5	4,27	4,00	4,00
Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)			
Kertalisäyksen poisto			-200
Määrärahalisäys MPK:lle			200
Yhteensä			0

2015 talousarvio	2 078 000
2014 talousarvio	2 078 000
2013 tilinpäätös	2 078 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Selvitysosa: Määrärahat suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin budjetoidaan ulkoasiainministeriön pääluokassa momentille 24.10.20 (sisältää EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan menot sekä operaatioihin lähdetessä palkkausmenot). Määrärahat sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä tarkkailijatoiminnan menoihin budjetoidaan puolustusministeriön pääluokassa momentille 27.30.20.

Kriisinhallinta on turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeinen keino, jolla edistetään Suomen turvallisuutta ja maailman konfliktialueiden vakautta. Puolustusvoimien osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan on osa puolustusvoimien toimintaa ja suorituskyvyn kehittämistä. Puolustusvoimat käyttää kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan samoja suorituskykyjä kuin Suomen puolustamiseen. Suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa. Puolustusvoimat kehittää valmiuksia osallistua myös koulutus-, neuvonta- ja tukitehtäviin kriisialueilla.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Sotilaalliselle kriisinhallinnalle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitetyt hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät.
- Puolustusvoimat käyttää sotilaallisessa kriisinhallinnassa ensisijaisesti joukkoluettelon evaluoituja yksiköitä.
- Suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot (milj. euroa)

	2013 ¹⁾ toteutuma	2014 ennakoitu	2015 arvio
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	43,4	56,3	34,6
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja ylläpitomenot (PLM)	49,3	60,1	37,5
Yhteensä	92,7	116,4	72,1

¹⁾ Vuoden 2012 osalta kassaperusteinen toteutuma. Ei sisällä kriisinhallintaan käytetyn kansallisen puolustuksen materiaalin hankkimisesta aiheutuvia menoja eikä arvonlisäveromenoja. Kriisinhallintajoukkojen suorituskyky perustuu pääosin kansallisen puolustuksen materiaaliin, jota täydennetään momentin 27.30.20 määrärahoilla hankitulla, olosuhteiden ja tehtävien kannalta välttämättömällä erikoismateriaalilla.

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 37 518 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 2) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 3) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen
- 4) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 5) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin

6) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin sekä kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen

7) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden materiaaliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu

8) SALIS-sopimuksen mukaisen ilmakuljetusjärjestelyn Suomen maksuosuuden hallinnollisten kulujen maksamiseen

9) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin

10) Suomen osallistumisesta kansainväliseen helikopterirahastoon aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	830 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	275 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	3 191 000
04.	SKJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	7 105 000
06.	Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	78 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 867 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	9 500 000
09.	EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	82 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	396 000
13.	Atalanta-operaation menot	250 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	6 316 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	449 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	240 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	2 939 000
Yhteensä		37 518 000

Selvitysosa: Määräraha on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan vuonna 2015. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan olevan noin 298 henkilötyövuotta. Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvaukset ja muut tulot tuloutetaan momentille 12.27.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiempiin kehyspäätöksiin perustuvat muutokset	-13 250
Ennakollinen kustannustason tarkistus (1,5 %)	702
Sopeutustoimi	-7 000
Varalla-erän pienentäminen	-3 000
Yhteensä	-22 548

2015 talousarvio	37 518 000
2014 talousarvio	60 066 000
2013 tilinpäätös	61 478 000

Talousarvioesitys 2015, Ministeriön ehdotus

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

Selvitysosa:

2015 talousarvio	10 000
2014 talousarvio	10 000
2013 tilinpäätös	8 085